

คู่มือปฏิบัติ

เพื่อให้ความคุ้มครอง

และช่วยเหลือ นักเรียน นักศึกษา
ซึ่งถูกละเมิด

ศูนย์คุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาซึ่งถูกละเมิด (ศคณ.) กระทรวงศึกษาธิการ

ทำอย่างไร? เมื่อเกิดเหตุ

นักเรียน

- แจ้งครูที่ไว้ใจ
- บอกเพื่อนที่ไว้ใจ
- แจ้งผู้ปกครองทราบ

เพื่อนนักเรียน

- ให้กำลังใจเพื่อน
- แจ้งครูที่ไว้ใจ

ผู้ปกครอง

- ให้กำลังใจนักเรียน
- แจ้งเหตุที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานในสังกัด ศธ. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนอกสังกัด ศธ.
- ติดตามและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่ได้รับการประสาน เพื่อขอรับการช่วยเหลือและคุ้มครอง
- ดูแลนักเรียนที่อยู่ในการปกครองให้ปฏิบัติตามผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดฟื้นฟูด้านร่างกายและจิตใจ
- เป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียน

ครู : ครูแนะแนว/ครูที่ได้รับมอบหมาย

- ให้กำลังใจนักเรียน ให้คำปรึกษาและดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด
- เมื่อพบเห็นนักเรียนนักศึกษาถูกละเมิดในทุกรูปแบบ จะต้องรายงานผู้บังคับบัญชาโดยทันทีและรายงาน ศคม. ตามแบบ ศคม.01 ภายใน 24 ชั่วโมง
- แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้ง ใน / นอก กระทรวงศึกษาธิการ
- กรณี เป็นเหตุทารุณกรรมเด็กนักเรียนนักศึกษาให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 สังกัดบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก (หมายถึง ตำรวจ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการเขต นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
- ดำเนินการจัดให้ผู้เสียหายไปร้องทุกข์ตามกฎหมาย เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นหรือมีพฤติการณ์พิเศษให้พิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควร
- ประสานหน่วยงานเพื่อให้การช่วยเหลือคุ้มครองนักเรียนอย่างเป็นระบบ

ครูฝ่ายปกครอง

- ติดตามเรื่องทางคดีและทางปกครอง จาก สถานีตำรวจ ผู้ใหญ่บ้าน และฝ่ายปกครอง
- ให้ความร่วมมือ / สนับสนุนข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการติดตามเรื่องทั้งทางคดี และทางปกครอง
- รักษาข้อมูลเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นชั้นความลับ
- รายงานผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบโดยเร็วที่สุด

- กำหนดนโยบายสถานศึกษาปลอดภัย เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข อบอุ่น และปลอดภัย
- รับแจ้งเหตุพร้อมรายงานต้นสังกัดทราบอย่างเร่งด่วน และทันต่อที่และติดตามผลพร้อมรายงานเป็นระยะ
- ดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางการให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาซึ่งถูกละเมิด กระทรวงศึกษาธิการ
- อบรมให้ความรู้ และสร้างความตระหนักเรื่องความปลอดภัยและการคุ้มครองช่วยเหลือนักเรียน แก่ ครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียนทุกคน

ผู้บริหารสถานศึกษา

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

- บันทึกประวัติบุคคลและยานพาหนะ ที่จะเข้ามาติดต่อภายในบริเวณสถานศึกษาอย่างเข้มงวด
- ชักถาม ตรวจสอบ ข้อมูล ทุกคนที่เข้ามาติดต่อภายในสถานศึกษา
- แจ้งผู้บริหารสถานศึกษาทันทีเมื่อมีเหตุเกิดขึ้น

ศคจ.

- กำหนดมาตรการช่วยเหลือคุ้มครองเด็กนักเรียนนักศึกษา
- อำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน เพื่อคุ้มครอง และช่วยเหลือนักเรียน
- ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและเครือข่ายทุกภาคส่วนในการปกป้องคุ้มครอง และช่วยเหลือนักเรียน

สพฐ./สอศ./กศน./สช.

- ลงพื้นที่โดยมีนักจิตวิทยาประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมด้วยเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง
- แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง
- ดำเนินการสืบสวน สอบสวน และพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่กรณีเรื่องวินัยร้ายแรงให้ดำเนินการโดยเร่งด่วน
- ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและเครือข่ายทุกภาคส่วนในการปกป้องคุ้มครอง และช่วยเหลือนักเรียน
- รายงานต้นสังกัด

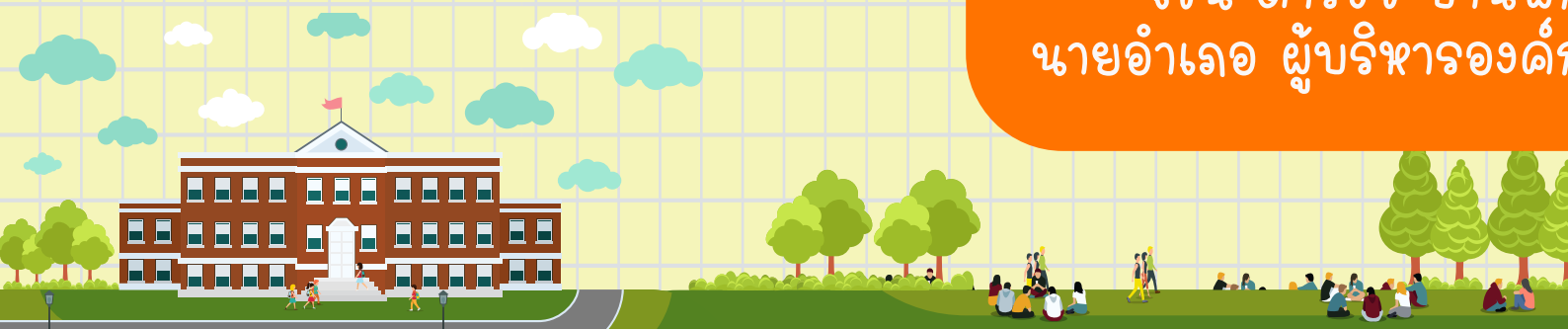
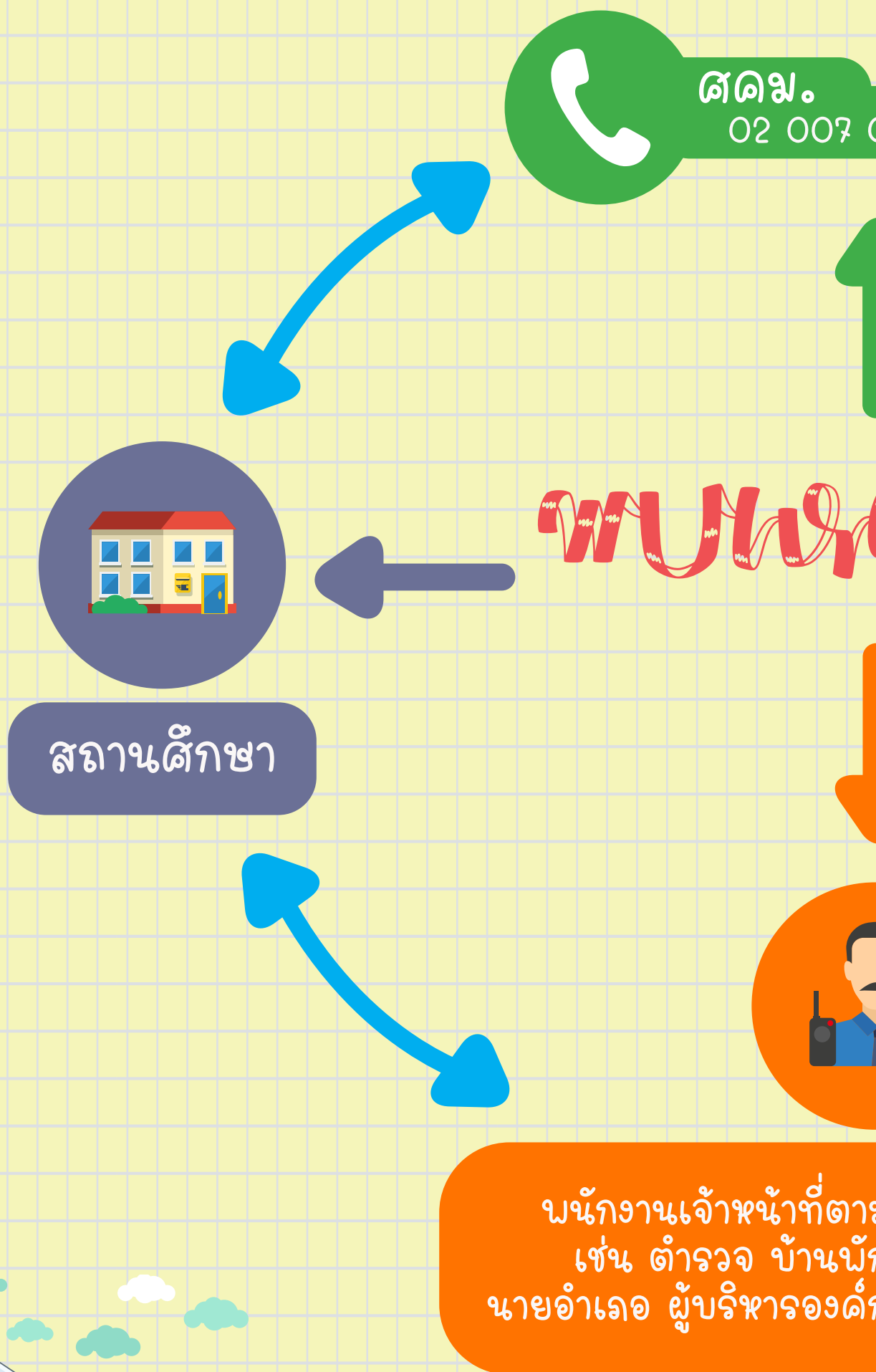
๕๑๑. ๕๑๑.

- รับแจ้งเหตุ เรื่องร้องเรียน / ร้องทุกข์
- ตรวจสอบข้อเท็จจริง ดำเนินการตามกฎหมาย และทางวินัย
- ชี้แจง ตอบข้อร้องเรียน ร้องทุกข์
- ประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- เป็นพี่เลี้ยงให้กับ ศคจ. และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
- รายงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หน่วยงานภายนอก

- ประสานแจ้งกรณีพบเหตุความรุนแรงต่อเด็กนักเรียน นักศึกษา มายัง ศคจ.ศธ.
- ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น เพื่อคุ้มครองเด็กปลอดภัย
- สนับสนุนการดำเนินงานของ ศคจ. และศคม.

0001 หรือ 1579

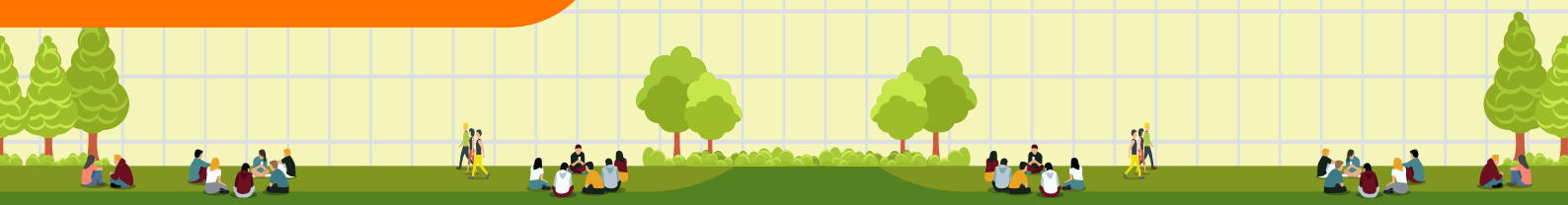
ม.ล.จ.

ศูนย์ช่วยเหลือสังคม 1300

ม. นรป. ผู้ปกครองเด็ก
เด็กและครอบครัว
การปกครองส่วนท้องถิ่น ฯ

การให้ความช่วยเหลือ

นักเรียนนักศึกษาผู้ประสบเหตุ

แจ้ง ศดม. ตามแบบ
ศดม.01 ภายใน 24 ชม.
และรายงานผู้บังคับบัญชาโดยเร็ว

ศดม.
กำหนด
รหัสกรณี

สืบสวนข้อเท็จจริง
และคณะทำงาน
ลงพื้นที่
ภายใน 24 ชม.

พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองเด็กและทีมสหวิชาชีพดำเนินการ
ช่วยเหลือเด็กผู้ประสบเหตุ โดยนักจิตวิทยาประจำสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาร่วมสนับสนุนทีม

พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองเด็ก กำหนดวิธีการให้ผู้ปกครอง
ของเด็ก หรือผู้กระทำต่อเด็ก ต้องปฏิบัติ หรือห้ามปฏิบัติ

ขั้นตอนการตรวจสอบ สืบสวน สอบสวน

หน่วยงาน
ต้นสังกัด

- สั่งประจำส่วนราชการหรือ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- สั่งช่วยราชการ

ไม่มีมูล

ยุติเรื่อง

สั่งพนักงานและดำเนินการ
สอบสวนแล้วพิจารณาเล็ก
สัญญาหรือลวงโทษ
ตามอำนาจหน้าที่

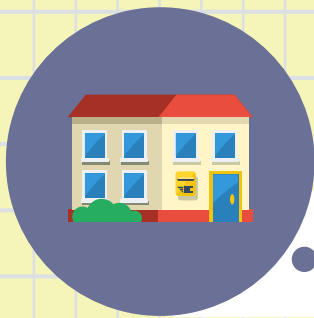
ผู้รับผิดชอบดำเนินการคดีอาญา

- ผู้ร้องทุกข์/กล่าวโทษ
- ผู้ปกครอง
- ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู
- เจ้าหน้าที่ต้นสังกัด
- คณะทำงานที่ สวท.แต่งตั้ง

สารความรู้

เพื่อการช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก

สิ่งที่ควรทำ

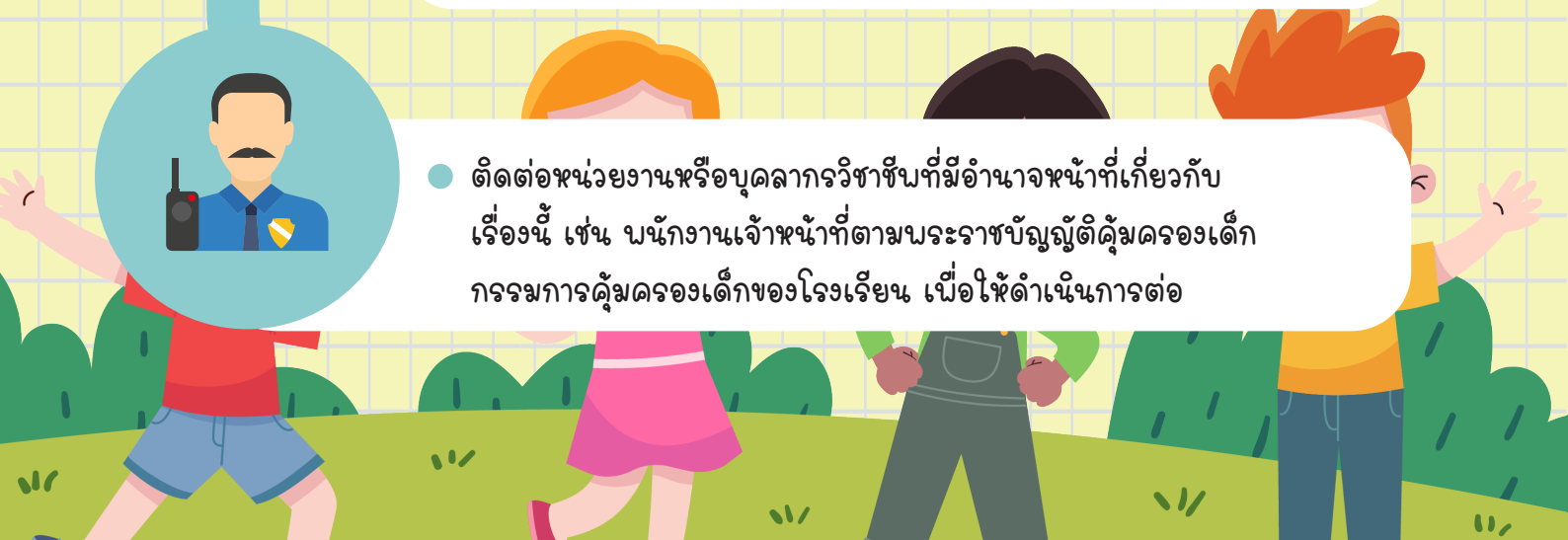
- จัดให้เด็กอยู่ในสถานที่ปลอดภัย

- ให้ความสนใจเด็กอย่างเต็มที่
- แสดงท่าทีที่หนักแน่น มั่นคง และอบอุ่น
- ขอบคุนที่เด็กมาบอกให้รู้เพื่อจะช่วยเหลือได้
- ไม่คาดคั้นเด็ก ให้เด็กตอบทันที
- ใช้เวลาเด็กพูด ไม่ตัดบทหรือพูดแทรก
- ให้เด็กใช้คำพูดหรือภาษาที่เขาเข้าใจในการสื่อสาร หากไม่เข้าใจให้ถามโดยใช้คำถามปลายเปิด เช่น "เล่าให้ครูฟังสิว่าเกิดอะไรขึ้น?" "มันทำให้หนูรู้สึกอย่างไร?" "หนูอยากให้ครูช่วยอะไรบ้าง?" หรือประโยคคำถามที่กระตุ้นให้เขาพูดได้เต็มที่ เช่น "เล่าให้ฟังได้อีกนะ"
- บอกให้เด็กรู้ว่าคุณคิดจะทำอะไรต่อไปเพื่อเป็นการช่วยเหลือเขา

- ติดต่อหน่วยงานหรือบุคลากรวิชาชีพที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ เช่น พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก กรรมการคุ้มครองเด็กของโรงเรียน เพื่อให้ดำเนินการต่อ

❌ สิ่งที่ไม่ควรทำ

- **ไม่ควรตำหนิหรือซ้ำเติม หรือแสดงอารมณ์รุนแรง**
- **ไม่ควรแสดงอาการสงสัย ไม่เชื่อ หรือปฏิเสธ หรือทำให้เป็นเรื่องเล็ก** เช่นพูดว่า "เขาหยอกเล่นมั้ง?" หรือ "เขาเป็นคนมีตำแหน่ง มีการศึกษา เขาไม่คิดอย่างนั้นหรอก"
- **ไม่ควรถามหาหรือเติมความคิดเห็นให้เด็ก** เช่น "เขาทุบตีหนูด้วยหรือเปล่า?" หรือ "เขาทำให้หนูกลัวไหม?"
- **ไม่ควรซักถามในลักษณะที่เหมื่อนกับสงสัยหรือตำหนิ** เช่น "แล้วเธอได้ร้องไห้ใครช่วยไหม?" หรือ "เธอได้พยายามขัดขึ้นต่อสู้ไหม?" หรือ "แล้วทำไมเธอไปกับเขาสองต่อสองล่ะ?"
- **ไม่ควรซักถามรายละเอียดของเหตุการณ์กับเด็ก** เพราะนอกจากจะเป็นการกระทบกระเทือนจิตใจเด็กแล้ว ยังอาจทำให้เด็กรู้สึกถูกกดดันด้วย การซักถามหรือสัมภาษณ์เมื่อหาข้อเท็จจริงควรเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของเจ้าหน้าที่งานคุ้มครองเด็กหรือบุคลากรทางสุขภาพจิตที่ได้รับการอบรมมาทางนี้แล้วจึงจะเป็นประโยชน์และไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก การซักถามโดยคนที่ไม่ได้ทำงานด้านนี้มักเป็นการซักถามเพราะความอยากรู้อยากเห็นของตนเองมากกว่า และไม่ได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของเด็ก
- **ไม่ควรแสดงความโกรธแค้นต่อผู้กระทำ** บางครั้งผู้กระทำอาจเป็นคนที่เด็กรู้สึกรักและผูกพันด้วยแม้ว่าเด็กอาจสับสนและมีความรู้สึกหลายอย่างปนกันหรือขัดแย้งกันอยู่ (เช่นทั้งรัก โกรธ กลัว)
- **ไม่ควรไปเผชิญหน้ากับผู้กระทำ** เพราะอาจทำให้เหตุการณ์ลุกลาม เป็นอันตรายต่อเด็กและครอบครัว หรือผู้กระทำอาจคิดหาวิธีกลบเกลื่อนความผิด ทำลายหลักฐานก่อนที่จะมีการดำเนินการตามกฎหมายอย่างเหมาะสม
- **ไม่ควรให้สัญญาที่เราจะทำตามไม่ได้** เช่น สัญญาว่าจะไม่บอกใคร เพราะเราจำเป็นต้องบอกผู้ที่มีอำนาจหน้าที่จัดการในเรื่องนี้ เพื่อให้เด็กได้รับความช่วยเหลือหรือบริการที่เหมาะสม

